

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 2To/4/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5921010410
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marcela Malatká
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5921010410.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marcely Malatkej a sudcov JUDr. Eriky Bebčákovej a Mgr. Anny Mihálikovej, prejednal na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28. februára 2022 sťažnosť prokurátora, proti uzneseniu Okresného súdu Ružomberok, sp.zn. 1T/75/2021 zo dňa 23.12.2021 a takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. uznesenie Okresného súdu Ružomberok, sp.zn. 1T/75/2021 zo dňa 23.12.2021 z r u š u j e a okresnému súdu u k l a d á , aby vo veci znovu konal a rozhodol.

odôvodnenie:

Samosudca Okresného súdu Ružomberok uznesením, sp.zn. 1T/75/2021 zo dňa 23.12.2021 rozhodol podľa § 241 ods. 1 písm. c) Tr. por. v spojení s § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por., že trestné stíhanie vedené proti obvinenému Z. I., nar. X.X.XXXX v U., pre skutok spočívajúci v tom, že:

za obdobie od mesiaca júl 2018 vrátane, až do súčasnosti si neplní svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 62 a nasl. Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine v znení neskorších predpisov, aj napriek tomu, že mu táto povinnosť bola deklarovaná rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č.k. 6P/47/2015-16 zo dňa 27.10.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 25.11.2015, a to tak, že má prispievať na výživu svojej dcéry A. I., nar. XX.XX.XXXX, sumou 40,-Eur mesačne, vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky Y. P., nar. XX.XX.XXXX, pričom v roku 2020 zaplatil výživné v mesiaci júl v sume 150,-Eur, september v sume 220,-Eur, ďalej uhradil v roku 2021 v mesiaci marec sumu 300,-Eur, júl sumu 200,-Eur, čím takto dlhuje k rukám matky Y. P. od mesiaca júl 2018 do súčasnosti, t.j. mesiaca október 2021 (vrátane) na výživnom na dcéru A. I. sumu v celkovej výške 730,-Eur, pričom jeho dcéra je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázanou na starostlivosť druhej osoby, ktorá vzhľadom na svoj zdravotný stav nie je schopná samostatne sa živiť, zastavuje, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Svoje rozhodnutie okresný súd odôvodnil s poukazom na nasledovné:

Dňa 19.11.2021 prokurátor Okresnej prokuratúry v Ružomberku podal na Okresný súd Ružomberok pod č.k. Pv 454/20/5508-27 obžalobu na obvineného Z. I. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b) Tr. zák., na tom skutkovom základe ako je uvedené v predchádzajúcej časti uznesenia. Samosudca pri preskúmaní obžaloby dospel k záveru, že nie je možné bez akýchkoľvek pochybností konštatovať, či už úmyselné alebo nedbanlivostné neplnenie si vyživovacej povinnosti obvineným voči dcére za obdobie uvedené v obžalobe, teda od júla 2018 do októbra 2021 a nemožno jednoznačne konštatovať, že jej príjem nepostačuje na pokrytie všetkých jej základných potrieb, vzhľadom na okolnosti prípadu. V danom konaní nebola naplnená objektívna, ani subjektívna stránka prečinu zanedbania povinnej výživy. Východiskom pre takéto rozhodnutie bola skutočnosť, že rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, č.k. 6P/47/2015-16, právoplatným a vykonateľným dňa 25.11.2015, súd uložil Z. I. povinnosť prispievať na

maloletú dcéru A. I., nar. XX.X.XXXX zvýšeným výživným vo výške 40,- eur počnúc 1.11.2015 vždy do 20-teho dňa, toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloletej Y. P.. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, č.k. 6Ps/8/2020-82, právoplatným a vykonateľným dňa 19.3.2021, súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony A. I. tak, že nie je oprávnená rozhodovať o svojich majetkoch, právnych záležitostiach, uzatvárať zmluvy, nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, disponovať finančnou sumou presahujúcou výšku 30,- eur mesačne, konať pred štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, finančnými inštitúciami a bankovými inštitúciami, ako aj poštovými podnikmi, konať pred súdmi s výnimkou konania o spôsobilosti na právne úkony, rozhodovať o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a o spôsobe liečby a určenie zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti a prijatí do tohto zariadenia. A. I. bola za opatrovníka ustanovená jej matka - Y. P.. A. I. dňa 22.1.2018 nadobudla plnoletosť, pričom je poberateľkou invalidného dôchodku vo výške 392,80 eur a peňažného príspevku vo výške 19,94 eur, tohto času je umiestnená v Centre sociálnych služieb Straník v Žiline. ŽSK dňa 14.3.2018 rozhodol o odkázanosti A. I. na sociálnu službu poskytovanú v domove sociálnych služieb na žiadosť A., ktorú odôvodnila potrebou socializácie. Dňa 7.7.2020 bola A. umiestnená do Centra sociálnych služieb Straník v Žiline, pričom v zmysle predloženej zmluvy sa matka Y. P. zaviazala uhrádzať časť nákladov za pobyt A. v tomto zariadení. Zánik vyživovacej povinnosti zákon spája s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Vyžaduje sa, aby táto schopnosť napĺňala požiadavku trvalosti tohto stavu, príjem náhodného charakteru nemožno považovať za nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť. Z hľadiska posúdenia zániku vyživovacej povinnosti je zánik jednoznačný, keď dieťa získa pravidelný príjem. Vznik schopnosti samostatne sa živiť súvisí aj so vznikom nároku na príslušné dávky systému sociálneho poistenia v prípade neuplatnenia sa, resp. nemožnosti uplatniť sa na trhu práce. Výživné je možné požadovať aj v prípade nadobudnutia plnoletosti dieťaťa, ktoré ešte nie je schopné samostatne sa živiť. Musí však ísť o opodstatnené potreby oprávneného, čiže dieťaťa, ktoré sú individuálne u každého jedinca v súvislosti s jeho konkrétnymi potrebami závislými aj na zdravotnom stave, veku, vyspelosti a pod. Obvinený si riadne plnil svoju vyživovaciu povinnosť do nadobudnutia plnoletosti dcéry, ktorá začala poberať invalidný dôchodok. V danom prípade samosudca po podaní obžaloby skúmal, či nastali alebo nenastali dôvody, pre ktoré zanikla vyživovacia povinnosť obvineného k jeho dcére, teda či nadobudla alebo nenadobudla schopnosť sama sa živiť. Dcéra obvineného dosiahla plnoletosť XX.X.XXXX, navyše sa stala poberateľkou invalidného dôchodku, čím sa stala osobou schopnou samostatne sa živiť, žila v spoločnej domácnosti so svojou matkou, jej základné životné potreby boli uspokojené. Jej príjem bol dostačujúci na ich pokrytie, životné minimum v roku 2018 na jednu plnoletú fyzickú osobu bolo 205,07 eur, tohto času je vo výške 218,06 eur, pričom dcéra obvineného poberá dôchodok vo výške 392,80 eur, je poberateľkou peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia mesačne vo výške 19,94 eur. Pre vyslovenie záveru, že obvinený sa dopustil trestného činu podľa § 207 Tr. zák. musí byť preukázaná aj subjektívna stránka skutkovej podstaty tohto trestného činu, ktorá u obvineného Z. I. nebola preukázaná. Jeho rozhodnutie neplatiť ďalej výživné nebolo iracionálne, nezodpovedné, nedôvodné, svojím konaním sa nevyhýbal povinnosti uloženej mu zákonom, práve naopak, vyživovaciu povinnosť prestal plniť akonáhle mal vedomosť, že dcéra poberá invalidný dôchodok, ktorý pokiaľ žila so svojou matkou, jej opatrovníkom, jej dostatočným spôsobom pokryl všetky výdaje na živobytie. Nemožno hovoriť o úmyselnom, ani nedbanlivostnom zavinení obvineného, a to vedomom, ani nevedomom. V tejto súvislosti súd poukazuje na skutočnosť, že v obžalobe tak v skutkovej, ako aj v právnej vete absentuje forma zavinenia obvineného za žalovaný skutok. Obvinený vedel, že pokiaľ je dieťa schopné samostatne sa živiť, jeho vyživovacia povinnosť končí, preto keď dcéra nadobudla plnoletosť a začala poberať pravidelný mesačný príjem, prestal výživné stanovené v civilnom rozsudku platiť, čo bolo v konečnom dôsledku s vedomím matky jeho dcéry, resp. na jej podnet. Nebol teda preukázaný priamy, ani nepriamy úmysel na strane obvineného a obvinený nevedel, že nezaplatením výživného môže ohroziť výživu svojej dcéry, teda konať vo vedomej nedbanlivosti, ani nevedomej nedbanlivosti. Matka ako opatrovník dcéry uzavrela dňa 7.7.2020 zmluvu o platení časti úhrady za sociálnu službu v zmluve o poskytovaní sociálnej služby. Obvinený ako otec plnoletej dcéry sa vzhľadom na situáciu podieľal na výdavkoch spojených s umiestnením dcéry do tohto zariadenia v júli 2020 sumou 150,- eur, v auguste 2020 sumou 220,- eur, v marci 2021 sumou 300,- eur. O umiestnení dcéry do ústavu sa obvinený dozvedel až ex post, nijako sa nezaviazal prispievať na pobyt dcéry v tomto zariadení. Ide výlučne o vzťah matky Y. P. a ústavu. Platenie, či prispievanie na pobyt dcéry v tomto zariadení zo strany otca, teda obvineného je čisto na báze dobrovoľnosti a nie je známe, či potrebnú starostlivosť nie je možné zabezpečiť A. v inom zariadení, kde by boli nižšie výdavky spojené s jej pobytom, ktoré by sa dali

pokryť z jej príjmu. Vzhľadom na uvedené preto možno konštatovať, že konaním obvineného nedošlo k naplneniu tak objektívnej, ako aj subjektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu zanedbania povinnej výživy. Dcéra obvineného síce vzhľadom na jej zdravotný stav nie je schopná uplatniť sa na trhu práce, získať akékoľvek zamestnanie, je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ale má pravidelný mesačný príjem v podobe invalidného dôchodku a peňažného príspevku, ktoré sú štátom regulované a ich výška má pokrývať základné životné potreby, kde je zohľadnený aj zdravotný stav a s tým súvisiaca odkázanosť občana na adekvátnu pomoc. To, že ju opatrovník umiestnil do ústavu, ktorého náklady nie je schopná uhradiť z príjmu dcéry, nemôže mať za následok trestné stíhanie obvineného. Obvinený nemal dopredu vedomosť o tom, že dcéra bude umiestnená do ústavu, ani sa nezaviazal prispievať na pobyt v tomto zariadení. Obvinený nie je trestnoprávne stíhateľný za neplatenie výživného, jeho povinnosť, hoc nebola ukončená rozhodnutím súdu, zanikla dňom, kedy jeho dcéra začala poberať invalidný dôchodok, čím získala pravidelný mesačný príjem nad rámec životného minima. Je nesporné, že dcéra obvineného má vzhľadom na jej zdravotný stav špecifické nároky na život, do ústavu bola umiestnená na základe odporúčania lekárov špecialistov, avšak to, že štát jej poskytuje invalidný dôchodok vo výške, ktorá nepokrýva náklady na pobyt v ústave, nemôže mať za následok trestnoprávne stíhanie obvineného, ktorý napriek tomu sám dobrovoľne prispieva dcére a podieľa sa na úhrade nákladov za pobyt v tomto ústave. V súhrne uvedeného, súd preto rozhodol o zastavení trestného stíhania proti obvinenému, pretože skutok popísaný v obžalobe nie je trestným činom.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť prokurátor písomne dňa 28.12.2021, ktoré podanie doplnil odôvodnením doručeným okresnému súdu dňa 4.1.2022. V sťažnosti prokurátor uviedol, že sa nestotožňuje so záverom súdu, že konaním obvineného nedošlo k naplneniu tak objektívnej ako aj subjektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu zanedbania povinnej výživy, a to z nasledovných dôvodov:

Vykonaným dokazovaním v prípravnom konaní má za to, že bolo dostatočným spôsobom preukázané, že skutok uvedený v obžalobe sa stal, že ho spáchal obvinený Z. I. a že tento skutok vykazuje zákonné znaky prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b) Tr. zák. Obvinený tak, ako vyplýva z jeho výpovede, mal vedomosť o tom, že je povinný platiť na dcéru výživné, keď ešte Okresný súd v Ružomberku ho v roku 2015 rozsudkom zaviazal platiť na A. I. výživné vo výške 40,- eur mesačne, a to ku každému 20-temu dňu v mesiaci. Vykonanými dôkazmi bolo ďalej preukázané aj to, že obvinený od mesiaca júl 2018 si uvedenú povinnosť prestal plniť a až následne v roku 2020 poslal k rukám matke Y. P. nepravidelné platby výživného za dcéru A., pričom aj podľa výpovede Y. P. väčšinu z týchto platieb poslali za obvineného jeho rodičia, pričom ku dňu podania obžaloby obvinený dlhoval celkovo na výživnom pre dcéru sumu vo výške 730,- eur. Skutočnosť, že obvinený v roku 2018 prestal na dcéru platiť výživné odôvodnil tým, že dcére bol priznaný invalidný dôchodok a matka Y. P. mu mala údajne uviesť, že už nemusí platiť výživné. Obvinený týmto odôvodnil svoj dlh na výživnom, pričom zároveň podotkol, že uvedené si nikde neoveroval, je to jeho chyba. Teda prijatím jeho obhajobnej verzie možno konštatovať, že obvinený minimálne konal vo vedomej nebanlivosti, to znamená, že vedel o existencii jeho vyživovacej povinnosti, ako aj o následkoch jej neplnenia, ale bez rozumných dôvodov sa spoliehal, že predmetné následky nevyvolá. V tejto súvislosti prokurátor poukazuje na to, že obvinený bol na základe rozhodnutia súdu zaviazaný prispievať na výživu dcéry vo výške 40,- eur mesačne. Táto vyživovacia povinnosť sa nemenila viac ako 5 rokov, a to napriek tomu, že ide o ťažko zdravotne postihnutú dcéru, ktorej potreby a nároky značne presahujú čiastku, ktorá bola určená súdom v roku 2015. Obvinený vo svojej výpovedi de facto priznal, že potom čo zistil, že jeho zdravotne ťažko postihnutej dcére bol priznaný invalidný príjem, nielenže prestal platiť výživné na ňu, ale o dcéru sa následne ani nezaujímal a ani nevyvíjal žiadnu aktivitu, ktorá by smerovala k uspokojeniu jej potrieb (dcéru dlhodobo nevidel, občas si zatelefonoval, od narodenia dcéry sa o ňu vôbec nestaral, podľa vyjadrenia jej matky, ani sa o ňu nezaujímal, nič jej nekupoval). Celá zodpovednosť za zaopatrenie zdravotne ťažko postihnutej dcéry zostala len na pleciach matky. Takýto postoj a konanie otca je nielen v rozpore so zákonom, ale so základnými pravidlami morálky. Svedkyňa - poškodená Y. P. navyše vo svojej výpovedi z 20.9.2021 poprela vyššie uvedené slová obvineného, keď uviedla, že obvinenému povedala len to, že dcéra má od júna 2018 invalidný dôchodok a nevie, či treba na ňu platiť, ale nezakázala mu, aby neplatil. Dokonca vo výpovedi z 13.10.2020 uviedla, že obvinený jej na požiadavku, aby výživné platil, odpovedal, že dcéra mala už 18 rokov a poberá invalidný dôchodok. Teda obvinený prestal plniť svoju vyživovaciu povinnosť aj napriek výslovnej požiadavke Y. P., aby výživné ďalej platil. Obžaloba je preto vzhľadom na uvedené toho názoru, že obvinený vedel, že svojím konaním (neplatením výživného) môže porušiť alebo ohroziť záujem spoločnosti na ochrane

svojich občanov pri plnení vyživovacej povinnosti a pre prípad, že sa tak stane, bol s tým uzročený. Zákonnú vyživovaciu povinnosť si teda obvinený neplnil vedome.

Otázka, či zo strany obvineného išlo o úmyselné, alebo nebanlivostné konanie by však ešte bola predmetom dokazovania na hlavnom pojednávaní, na ktorom by sa vykonanými dôkazmi náležite objasnila subjektívna, ako aj objektívna stránka skutkovej podstaty žalovaného trestného činu, preto postup prvostupňového súdu, keď v štádiu preskúmania obžaloby rozhodol o zastavení trestného stíhania voči obvinenému, považuje za nesprávny a predčasný.

Pokiaľ ide o námietku súdu, že v obžalobe tak v skutkovej, ako aj právnej vete absentuje forma zavinenia obvineného za žalovaný skutok, odôvodňuje to tým, že pri písaní obžaloby došlo v jej právnej vete k inej zrejmej nesprávosti, keď nedopatrením nebola uvedená úmyselná forma zavinenia obvineného, čo však nie je dôvodom na zastavenie trestného stíhania. Zo skutkovej vety obžaloby vyplýva uvedené zavinenie obvineného, pričom forma zavinenia v skutkovej vete nemusí byť výslovne vyjadrená. Opiera sa pritom aj o názor Najvyššieho súdu SR v uvedenom rozhodnutí, sp.zn. 2Tdo 49/2011 z 5.1.2012, cit.: „Subjektívna stránka trestného činu nemusí byť v skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku vyjadrená tak, aby to znamenalo prevzatie zákonnej definície príslušnej formy zavinenia (§ 15 a § 16 TZ) do popisu zisteného skutku.“

Ďalej odmieta tvrdenie súdu, že v dôsledku toho, že dcéra obvineného dosiahla plnoletosť a priznaním invalidného dôchodku získala príjem, čím sa stala osobou schopnou sa samostatne živiť a došlo k zániku vyživovacej povinnosti rodičov voči nej, s poukazom na nasledovné:

Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať svoje relevantné životné náklady, t.j. za situácie, keď dieťa získa pravidelný príjem, či už zo závislej činnosti, podnikateľskej činnosti a pod. Súdnou praxou je opakovane zdôrazňované, že samotným priznaním invalidného dôchodku nezaniká vyživovacia povinnosť rodičov k deťom, ale naopak, v prípade, ak dieťa nenadobudne schopnosť samostatne sa živiť, napr. z dôvodu úplnej invalidity, vyživovacia povinnosť rodičov bude trvať po dobu celého jeho života (napríklad rozsudok Krajského súdu Prešov, sp.zn. 24CoP/166/2019 z 19.5.2020, rozsudok Krajského súdu Košice, sp.zn. 7Co/25/2019 z 29.10.2019 a pod.), pričom v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu ČR, sp.zn. I. ÚS 1996/12 zo dňa 24.7.2013, cit.: „Samotným priznaním invalidného dôchodku a príspevku na starostlivosť nezaniká vyživovacia povinnosť rodičov k deťom. Konštrukcia sociálnych platieb (dôchodkov, dávok, prípadne služieb v širokom slova zmysle) objektívne nemôže zohľadňovať všetky individuálne pomery oprávneného príjemcu. Ak dieťa nenadobudne schopnosť samostatne sa živiť, napríklad z dôvodu plnej invalidity, vyživovacia povinnosť rodičov bude trvať po dobu celého jeho života.“

V posudzovanom prípade dcéra obvineného je osobou ťažko zdravotne postihnutou, čo vyplýva aj z posudku Žilinského samosprávneho kraja o odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu zo 14.3.2018, kde je uvedené, že A. I. je odkázaná na nepretržitý dohľad pri väčšine činností a jej stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby predstavuje IV. stupeň s určeným priemerným rozsahom odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby v hodinách na deň viac ako 12 hodín. Uvedené potvrdilo vo svojej správe z 30.3.2021 aj Centrum sociálnych služieb Straník, v ktorom je A. I. aktuálne umiestnená, keď uviedlo, že A. I. vzhľadom na svoj zdravotný stav nie je schopná nájsť, ani vykonávať zamestnanie, je odkázaná na starostlivosť druhej osoby. Vzhľadom na tieto skutočnosti má za to, že v konaní nebola preukázaná objektívna možnosť plnoletej dcéry dosahovať vlastný príjem a schopnosť sama sa živiť, čo je hmotnoprávnym predpokladom pre zánik vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom.

V tomto smere opätovne cituje z nálezů Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1996/12: „Objektívna nemožnosť dieťaťa živiť sa samostatne z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia vedúceho až k strate spôsobilosti na právne úkony, nemôže byť pričítaná na ťarchu tohto dieťaťa, ktoré má podľa čl. 32 ods. 4 Listiny (v SR čl. 41 ods. 4 Ústavy SR) základné právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť v tom zmysle, že by po priznaní sociálnych dávok už nemalo mať právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov a že by nemalo mať právo na výživné zo strany rodiča. Takto znevýhodnené dieťa si svoje postihnutie nespôsobililo a naopak potrebuje pomoc po všetkých stránkach, aby jeho život bol čo najviac znesiteľný v rámci už aj tak výrazne obmedzených možností. Dôsledky (i majetkové, t.j. vyživovacia povinnosť) takéhoto postihnutia dieťaťa preto musia ísť najmä na ťarchu toho, kto (ako racionálna bytosť) dieťa na svet dobrovoľne a pri vedomí všetkých možných dôsledkov priviedol, teda rodičia, pokiaľ to samozrejme jeho majetkové možnosti objektívne umožňujú.“

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je preto zřejmé, že vyživovacia povinnosť rodičov, t.j. obvineného, ako aj matky Y. P. k ťažko zdravotne postihnutej plnoletej dcére trvá aj naďalej a vzhľadom na jej zdravotný stav je veľký predpoklad, že táto povinnosť rodičov bude trvať po dobu celého jej

života. Z tohto dôvodu tvrdenie prvostupňového súdu o zániku vyživovacej povinnosti obvineného k dcére z dôvodu priznania jej invalidného príjmu je nesprávne. Odmieťa aj tvrdenie súdu, že pokiaľ matka umiestnila dcéru do zariadenia sociálnych služieb, ide výlučne o vzťah matky a ústavu, platenie či prispievanie na pobyt dcéry v tomto zariadení zo strany otca, je preto podľa súdu čisto na báze dobrovoľnosti. Naopak má za to, že obvinený ako rodič zdravotne ťažko postihnutej dcéry, ktorá musela byť vzhľadom na svoj zdravotný stav umiestnená do zariadenia sociálnych služieb, je naďalej v rámci vyživovacej povinnosti povinný prispievať na časť úhrady za pobyt dcéry v tomto zariadení a tejto povinnosti sa nemôže zbaviť.

V súhrne má za to, že rozhodnutie okresného súdu o zastavení trestného stíhania obvineného bolo v štádiu preskúmania obžaloby predčasné. Zastaviť trestné stíhanie podľa § 241 ods. 1 písm. c) Tr. por. s odkazom na § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. možno totiž len za predpokladu, že je spoľahlivo a mimo akúkoľvek pochybnosť zistené, že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie vedie, nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. V posudzovanej trestnej veci je však prijatie tohto záveru v tomto štádiu konania predčasné. Až po vykonaní všetkých dôkazov navrhovaných obžalobou na hlavnom pojednávaní, prípadne aj ďalších procesnými stranami navrhnutých dôkazných prostriedkov, bude možné objektívne rozhodnúť o vine, či nevine obvineného.

Z týchto dôvodov navrhuje, aby Krajský súd v Žiline zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu v celom rozsahu a súčasne podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. tomuto súdu uložil vo veci znovu konať a rozhodnúť.

Uznesenie Okresného súdu Ružomberok sp.zn. 1T/75/2021 zo dňa 23.12.2021 bolo zaslané aj matke A. I., Y. P., ktorá bola pôvodne osobou, do rúk ktorej bol obvinený povinný plniť povinnosť vyživovať alebo zaopatrovať iného, aktuálne je opatrovníčkou plnoletej dcéry, ktorej spôsobilosť na právne úkony bola rozhodnutím súdu obmedzená. V písomnom vyjadrení doručenom okresnému súdu dňa 7.1.2022 poukázala na skutočnosť, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť, teda pokiaľ zdravotný stav neumožňuje dieťaťu zamestnať sa, nie je schopné samé sa živiť. Poberanie invalidného dôchodku nie je primárny dôvod na zrušenie vyživovacej povinnosti. Dcéra A. I. je umiestnená v zariadení CSS Straník a jej dôchodok nepostačuje na pokrytie jej výdavkov, musí sa jej doplácať do životného minima 108,- eur mesačne, tak nevidí dôvod, prečo by otec nemohol prispievať polovicou, a to 54,- eur mesačne tak, ako aj ona. Dňa 10.1.2022 bolo súdu zaslané vyjadrenie opatrovníka k odôvodneniu sťažnosti prokurátora, že s uvedeným odôvodnením sťažnosti proti uzneseniu súdu súhlasí.

Obvinený sa k podanej sťažnosti prokurátora písomne nevyjadril.

Krajský súd v Žiline na podklade podanej sťažnosti v zmysle § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť a zákonnosť napadnutého uznesenia, ako i konanie, ktoré mu predchádzalo. Pri skúmaní prihliadol i na chyby, ktoré sťažnosťou vytykané neboli a ktoré by mohli spôsobiť nesprávnosť sťažnosťou napadnutého rozhodnutia. Následne zistil, že sťažnosť prokurátora bola podaná v zákonom stanovenej lehote, oprávneným subjektom a je dôvodná z dôvodov tak, ako to uvádzal prokurátor vo svojej sťažnosti.

Po dôslednom oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a napadnutým rozhodnutím krajský súd zistil, že okresný súd v tejto veci nepostupoval dôsledne v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por. a o zastavení trestného stíhania rozhodol bez toho, aby náležite zistil skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Za tohto stavu je potom rozhodnutie okresného súdu o zastavení trestného stíhania proti obvinenému z dôvodu, že tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci, predčasné.

Krajský súd pripomína, že povinnosť vyplývajúca z uvádzaného ustanovenia § 2 ods. 10 Tr. por., teda povinnosť zistiť skutkový stav veci náležite a v takej kvalite, aby o ňom nevznikli dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, platí pre rozhodovanie o ktorejkoľvek otázke, ktorú treba v trestnom konaní riešiť. Náležite teda musí byť zistené pri preskúmaní obžaloby samosudcom podľa jej obsahu a obsahu spisu, či poskytuje spoľahlivý podklad pre ďalšie konanie a či prípravné konanie, ktoré jej predchádzalo bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V prípade, že súd v rámci preskúmania obžaloby dospeje k záverom, že uvedený skutok nie je trestným činom a chce trestné stíhanie zastaviť, nepostačuje len zistenie, že o existencii skutku sú pochybnosti, vyplývajúce z rozporov vo vykonaných dôkazoch, ktoré sa nepodarilo odstrániť. Aplikácia ustanovenia § 241 ods. 1 písm. c) Tr.

por. predpokladá istotu, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. (R 11/1996). Z takýchto zistení je potrebné vychádzať pri rozhodovaní.

Krajský súd pripomína, že dňa 19.11.2021 prokurátor Okresnej prokuratúry v Ružomberku podal na Okresný súd Ružomberok obžalobu č. Pv 454/20/5508-27 na obvineného Z. I. pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe ako je to uvedené v skutkovej vete obžaloby. Samosudca pri preskúmaní obžaloby dospel k záveru, že sú splnené podmienky na postup podľa § 241 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože vzhľadom na okolnosti uvedené v § 215 ods. 1 Tr. por., a teda následne uznesením zo dňa 23.12.2021 rozhodol tak, že podľa § 241 ods. 1 písm. c) Tr. por. v spojení s § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. trestné stíhanie vedené proti obvinenému Z. I. pre žalovaný skutok zastavil, pretože tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Podľa § 241 ods. 1 písm. c) Tr. por. obžalobu podanú na súde pre prečin a zločin s výnimkou obzvlášť závažného zločinu, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej 12 rokov, preskúma samosudca a podľa jej obsahu a obsahu spisu trestné stíhanie zastaví, ak sú tu okolnosti uvedené v § 215 ods. 1 Tr. por.

Podľa § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Zastavenie trestného stíhania s odkazom na § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. po podaní obžaloby je možné len za predpokladu, že je spoľahlivo a mimo akúkoľvek pochybnosť zistené, že skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Okresný súd tento dôvod vzhľadom na to, že konaním obvineného nedošlo k naplneniu objektívnej, ani subjektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu zanedbania povinnej výživy, pretože dcéra obvineného ako osoba oprávnená, síce vzhľadom na jej zdravotný stav nie je schopná uplatniť sa na trhu práce, či získať akékoľvek zamestnanie, je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ale má pravidelný mesačný príjem v podobe invalidného dôchodku a peňažného príspevku, kde je zohľadnený aj zdravotný stav a s tým súvisiaca odkázanosť občana na adekvátnu pomoc. Obvinený nemal dopredu vedomosť o tom, že jeho dcéra bude umiestnená do ústavu, ani sa nezaviazal prispievať na pobyt v tomto zariadení. Obvinený nie je teda trestnoprávne stíhateľný za neplatenie výživného, jeho povinnosť, hoci nebola ukončená rozhodnutím súdu (pôvodne určená rozsudkom Okresného súdu Ružomberok, č.k. 6P/47/2015-16, právoplatným a vykonateľným dňa 25.11.2015), zanikla dňom, kedy jeho dcéra začala poberať invalidný dôchodok, čím získala pravidelný mesačný príjem nad rámec životného minima. Pokiaľ jej invalidný dôchodok vo výške poskytovanej štátom nepokrýva plne náklady na pobyt v ústave, nemôže mať za následok trestnoprávne stíhanie obvineného, ktorý napriek tomu sám dobrovoľne prispieva dcére a podieľa sa na úhrade nákladov za pobyt v tomto ústave.

Krajský súd na rozdiel od okresného súdu takúto konštatáciu, vychádzajúc z obsahu vyšetrovacieho spisu a podanej obžaloby, považuje za nezodpovedajúcu doposiaľ zadováženým dôkazom a predčasnú, pretože ako vyplýva z výpovedí obvineného z prípravného konania, tento vedel, že jeho dcéra je ťažko zdravotne postihnutá, bol si vedomý svojej povinnosti plniť vyživovaciu povinnosť a pokiaľ aj dcéra dosiahla plnoletosť, uvedená skutočnosť bez ďalšieho neznamena zánik vyživovacej povinnosti obvineného. Dcéra obvineného vzhľadom na svoje ťažké zdravotné postihnutie nebola, nie je a ani nikdy nebude schopná samostatne sa živiť, čo obvinenému musí byť dobre známe. Obvinený tiež z bežného života musí vedieť, že osoby s ťažkým zdravotným postihnutím majú zvýšené náklady na život a vzhľadom na uvedené obvinený sa bez ďalšieho nemohol a nemôže spoliehať na to, že poskytnutý invalidný dôchodok bude postačovať na krytie osobných potrieb ťažko zdravotne postihnutej dcéry. Z obsahu spisu sa pritom javí, že obžalovaný sa ani u matky dcéry nezaujímal o to, do akej miery je dcéra finančne zabezpečená vlastným príjmom z dôchodku a či tento príjem postačuje na krytie jej oprávnených a odôvodnených potrieb a priznanie invalidného dôchodku dcére bez ďalšieho vyhodnotil ako zánik jeho vyživovacej povinnosti. Nemožno teda v tomto štádiu trestného konania jednoznačne konštatovať, že u obvineného nebola preukázaná subjektívna stránka, a to zavinenie, či už vo forme úmyslu alebo nedbanlivosti. Uvedené bude možné vyhodnotiť až po vykonaní všetkých dôkazov navrhovaných obžalobou na hlavnom pojednávaní, prípadne aj ďalších, procesnými stranami navrhnutých dôkazných prostriedkov tak, aby bolo možné objektívne rozhodnúť o vine, či nevine obvineného.

Okresný súd nedôsledne zohľadnil všetky okolnosti prípadu a neprihliadol na dôkazy zabezpečené v rámci prípravného konania. Krajský súd sa stotožňuje s názorom prokurátora prezentovaným v zdôvodnení sťažnosti, že rozhodnutie okresného súdu o zastavení trestného stíhania obvineného bolo v štádiu preskúmania obžaloby podľa § 241 ods. 1 písm. c) Tr. por. s poukazom na § 215 ods. 1 písm. b) Tr. por. predčasné a je potrebné v danej veci vykonať dokazovanie na hlavnom pojednávaní a až na základe podrobného vyhodnotenia dôkazov navrhovaných obžalobou, eventuálne aj ďalších, procesnými stranami navrhnutých dôkazných prostriedkov, bude možné vec objektívne rozhodnúť. Vo vyššie uvedenom ide o podstatné dôvody, pre ktoré krajský súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Senát rozhodol pomerom hlasov 3 za a 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.